

Magyar Aliz

APÁM, AZ ATLÉTIKA SZERELMESE

Akármilyen szomorú is, de tény, hogy apám az első világháborúnak köszönheti, hogy megszületett: ugyanis édesanyjának az első férje ott esett el az orosz fronton. A barátja (aki később apám apja lett) vitte a hírt nagyanyámnak. S mivel nagyapámnak is meghalt a felesége, a két özvegy hamar egymásra talált. Már nagyapámnak is volt két gyereke és nagyanyámnak is, apám volt az egyetlen közös gyerekük, aki elég későn született, hiszen nagyanyámnak már 19 és 9 évesek voltak a fiai. Persze apámat, mint a legkisebb gyermeket, eléggé elkényeztették és igyekeztek minden kívánságát teljesíteni. Már igen korán kiderült a sport iránti szeretete: először úszóbajnok szeretett volna lenni, és szorgalmasan járt a jászapáti JÖSSZÉ-be fürödni és úszni. Egyszer az történt, hogy kiterítette a vizes klottnadrágját, amit elloptak, így meztelenül kellett hazaszaladnia. Ekkor elment a kedve a vízi sporttól, és miután bekerült a levették közé, elkezdett futni, majd magasat ugrani, amiben már a kezdet kezdetén szép sikereket ért el. S bár sokféle sportot űzött a magasugrás maradt a szerelme.

És hogy naponta gyakorolhasson, nagyapámmal magasugró gödröt ásatott a kicsi kis kertjükben, kihúzott egy madzagot két fa közé és elkezdte a magasugrásedzést. Szép sikereket ért el az ifjúsági versenyeken. Még Pestre is elkerült, ahol a MAC leigazolt versenyzője lett. Sajnos jött a háború, ami kettétörte sport karrierjét.

1953-Jb öregfiúk-salgótarjáni öregfiúk

Apám 1951-ben, mint kapus

Tény, hogy amikor Erdély egy részét visszacsatolták Magyarországhoz határvasz sor-katonaként Gyergyótölgyesre került, és ott ismét elkezdte az edzéseket. Nagyon sok és szép emlék fűzte Erdélyhez, állandóan vágyakozott később is, hogy meglátogassa azt a vidéket, de ez sajnos nem sikerült. Amikor már szabadon lehetett volna menni túl idős volt, és nem vállalkozott ilyen hosszú útra, pedig szívesen elvittük volna.

A háború után egy ideig cserbenhagyta a sportot, és mint jegyző dolgozott Rákóczi falván, a politikába is belekóstolt. Ez utóbbit meg is bánta, mert szó szerint vette a lözungokat, hogy a föld azé, aki megműveli stb., ugyanis a jegyzőként kapott földet felajánlotta a helyi közösségnek, és erre felszólította a többi párttársát is. Jóindulata nagy felzúdulást eredményezett, különösen az a cselekedete, amikor a molnártól kapott zsák lisztjét is szétosztotta a szegények között. Ezt sokan már nem tűrték, megindult ellene a rágalmozás, az áskálódás. Addig-addig kutakodtak a múltjában, míg találtak nála néhány Levente újságot és könyvet, ezek alapján reakciónak minősítették, jegyzői állásából eltávolították.

Ezután költöztek Jákóhalmára nagyanyámékhoz velem és az öcsémmel együtt. Néhány hónapig, amíg apámnak nem volt állása itt laktunk. Aztán Berényben, az Aprítógépgyárban sikerült elhelyezkednie. Itt tért vissza a spothoz, kihasználva, hogy a gyár igazgatója, bizonyos Gróf elvtárs nagy sportrajongó volt. Az igazsághoz tartozik, hogy ő a labdarúgást preferálta. Így aztán apám leigazolt a Vasas labdarúgó csapatába, és kapusként kapcsolódott be az összejátékba. Mindeközben csak az atlétika felé kacsintgatott, majd megalakította a Vasas Atlétikai Sport Egyesületet. Ezt olyan lelkesen művelte, hogy elhanyagolta, háttérbe szorította a labdarúgást. Gróf elvtárs fel is szólította, hogy fejezze be az atlétikát, mert kapusként jobb állást és több pénzt kaphat. Apám azonban hajthatatlan maradt, a kecsesgető ígélet ellenére az atlétika mellett döntött. Ezután még nagyobb energiával dolgozott.

Apám 16 éves. Ugrálás az udvaron

Abban az időben indult az MHK mozgalom, amire ő is benevezte a Vasas SC-t, és olyan nagy lelkesedéssel agitált, hogy a gyár összes dolgozója részt vett rajta: volt, aki futott, mások a magas- és távolugrást választották, s aki mást nem tudott, az súlyt lökött vagy gerelyt hajított – még az idősebbek is. Meg is nyerték az országos versenyt, jutalmuk több tucat tréningruha volt a sportkör számára.

Ettől a naptól felfelé ívelt a Vasas SC karrierje. Ezt nagyban elősegítette az, hogy a szüleim a sportpályára költöztek: anyám mint pályagondnok, apám mint atlétikai edző. Egyre bővítette a sportkört: futás, magasugrás, távolugrás, dobószámok kerültek be a szakosztály profiljába. Járt a általános iskolákat, és az ügyesnek látszó gyerekeket „elcsábította” a Vasasba. Ebben az időben találta ki, hogy a vasárnapi meccsek félidejében futóversenyeket rendeznek. Ez nagy sikert aratott a közönség körében. Télen elsőként ő vitte ki a gyerekeket szabadtéri edzésre: a Zagyva gátján futtatta őket. Anyám sokat siránkozott emiatt: „Pista, megfáztatod magadat és a gyerekeket is.” De nem emlékszem, hogy emiatt valamelyikünk megbetegedett volna.

Ebben az időben voltak a legsikeresebb sportolói, mindenekelőtt Kazi Olga, aki aztán országos szintű versenyző lett, még a tokiói olimpiára is eljutott. Meg kell még említenem a kiválóságok között Gutai Éva, Göblyös Mari, Medve Mari stb. nevét. Szinte minden hétvégén versenyre vitte őket, de ez nem okozott családi problémákat, hiszen egész héten együtt voltunk a sportpályán.

Amikor 1958-ban elköltöztünk a sportpályáról a végre felépült új házukba, apámnak is új munkahelye lett: a Jászapáti járás sportvezetőjének nevezték ki. Ezt a munkát is nagyon komolyan vette: naponta utazgatott a járás településeire, szervezve az ott működő sportegyesületeket, segítve a testnevelő tanárokat, mert nagyrészt ők működtették ezeket a sportköröket.

Először biciklivel járta a településeket, aztán az újonnan kapott motorral. Anyám mindig izgult, de egyszer sem volt balesete. Akkoriban nyílt meg az új strandfürdő Apátin, ahol anyám pénztáros lett, így azon a nyáron ott is laktak Jászapátin, míg mi, gyerekek Jászberényben maradtunk a nagyszüleinkkel az új há-

Apám az ugrópályája előtt az udvaron

Apám 1938-as 155-ös ugrása

zunkban. Persze azért átjártunk néha-néha fürödni a jászapáti strandra. Később összevonták a két járást és visszakerült Berénybe, ahol Andrassy Józseffel együtt irányították a Jázság sportéletét. Jóska bácsi inkább az elméleti munkát szerette, apám viszont a gyakorlatot. Ezért aztán, amikor lehetőség adódott, hogy a Lehel Hűtőgépgyár atlétikai szakosztályát megszervezze, ismét edző lett. Ekkor azonban már főiskolai végzettséghez kötötték a főállású edzői munkát. Ezért 49 évesen, korengedéllyel, beiratkozott a Testnevelési Főiskolára, amit becsülettel el is végzett.

A Lehel sportkörben is több sikeres évet töltött el, néhány kiemelkedő képességű sportlót nevelve. Aktív edzői pályafutását befejezve innen ment nyugdíjba.

Szinte egyetlen napot sem töltött pihenéssel, azonnal felvette a kapcsolatot a veteránsporolók klubjával. Újra elkezdett magasat ugrani, és minden évben részt vett a hazai veterán versenyeken. Később a külföldi senior versenyekre is benevezett, ahol nagyon jó eredményeket ért el magasugrásban és távolugrásban is. Először Olaszországban voltak Veronában, itt 70 évesen a 65-70 éves korosztályban indult legidősebb versenyzőként. Egy évvel később a 70-75 évesek korosztályában már a fiatalabbak közé tartozott, és Finnországban, valamint Dániában is szép eredményeket ért el. Dániában pl. első lett a távolugrásban, második magasugrásban. Nagyon büszkék voltunk rá, mert még a rádióban is bemondták az eredményeit. Az ausztriai Pinkafeldben szintén diadalmaskodott magasugrásban. 73 éves korában versenyzett utoljára. Anyám kívánságára hagyta abba a versenyzést, aki állandóan attól félt, hogy ugrás közben egyszer baleset éri.

Apám és Magyar Levente

Dánia-apám 2. hely

Dánia-apám a lécfölött

Pécs-1986

Pinkafeld-távolugrás

1996-ban, 75 évesen megkapta a „Jászberény város sportjáért” kitüntetést, amire nagyon büszke volt.

A versenyzések befejezését követően sem tudott elszakadni a sporttól. Mint versenybíró, még sok atlétikai viadalon segédkezett. Végül nem sport közben, hanem 89 éves korában egy kerékpáros balesetben sérült meg úgy, hogy ezután már nem tudott teljesen felépülni, amit nagyon nehezen viselt. Mindig azt mondogatta: „én, aki még 73 évesen is magasat ugrottam, most már csak csoszogni tudok.”

Élete hátralevő éveiben a sporttal kapcsolatos emlékeinek rendezgetésével töltötte idejét. Rengeteg újságcikket, újságot, könyvet gyűjtött össze. Rendszerezte a versenyekről készült jegyzőkönyveket, a fotókat, a helyezettek névsorát. Naponta órákat töltött az ún. „irodájában”, ami tulajdonképpen egy fészker volt, ahol ezeket az iratokat őrizgette. Sokan jöttek hozzá forrásanyagért, akik könyvet írtak valamilyen témában, és mindenkinek tudott segíteni, rengeteg fotót, dokumentumot adott át. Voltak, akik megköszönték. A jászberényi könyvtárnak, múzeumnak is zsáknyi anyagot vitt. Legnagyobb bánata az volt, hogy még mindig maradt rengeteg dokumentuma, fotója, újságja, amit már nem tudott átadni senkinek. Nagyon fájlalta, hogy amit ő évtizedeken keresztül gyűjtögetett a Jászság sportjáról – veszendőbe mennek. Ezeket rám bízta, hogy juttassam el a jászsági települések atlétikai szakosztályainak, akik sok mindent megtudhatnak ezekből az iratokból múltjukról.

Ezt e kérését tavaly a Jánoshidán tartott Jász Baráti Társaságok Fórumán teljesítettem, átadtam az ott lévőknek ezeket a képeket, feljegyzéseket.